

Does the Halacha Ever Allow us to Ignore Chametz?

ויקרא פרק י"ג

(א) וַיִּדְבֹר ד' אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: (ב) אָדָם כִּי־יְהִי בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אִו־סֹפֶחַת אוֹ בְהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ לִנְגַע צָרַעַת וְהוֹבֵא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל־אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים: (ג) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בְּעוֹר־הַבָּשָׂר וְשַׁעַר בְּנִגַע הַפֶּהּ לָכֵן וּמָרָאָה הַנֶּגַע עִמְלֵק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נִגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהּ הַכֹּהֵן וְטָמְא אֹתוֹ:

רש"י שם

(ב) אל אהרן וגומ' – גזירת הכתוב היא שאין טומאת נגעים וטהרתן, אלא על פי כהן.

משנה נגעים א':ד'

רבי חנינא סגן הכהנים אומר, אין רואים את הנגעים בתחלה לאחר השבת, ששבוע שלו חל להיות בשבת. ולא בשני, ששבוע שני שלו חל להיות בשבת. ולא בשלישי לבתים, ששבוע שלישי שלו חל להיות בשבת. רבי עקיבא אומר, לעולם רואים. חל להיות בתוך השבת, מעבירין לאחר השבת. ויש בדבר להקל ולהחמיר.

מסכת מועד קטן ז:

למימרא דבכהן תליא מילתא אין והתניא {ויקרא י"ג:ד'} וביום הראות בו יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו. מכאן אמרו חתן שנולד בו נגע נותנין לו שבועה ימי המשטה לו ולביתו ולכסותו וכן ברגל נותנין לו שבועת ימי הרגל דברי רבי יהודה. רבי אומר אינו צריך הרי הוא אומר {ויקרא י"ד:ל"ו} וצוה הכהן ופנו את הבית אם ממתינים לו לדבר הרשות כל שכן לדבר מצוה.

רמב"ם טומאת צרעת ט':ז'

(ז) בכל יום רואין את הנגעים, חוץ משבת ויום טוב. חל יום שביעי להיות בשבת או ביום טוב, מעבירין לאחריו. ויש בדבר להקל ולהחמיר, שאפשר שיהיה ביום שבת זה, שהוא יום הראוי לראותו, טמא, ולמחר ילכו להן סימני טומאה, ואפשר שיהיה טהור, ולמחר יולדו לו סימני טומאה. ואין דנין אותו אלא בשעת ראייתו לאחר השבת:

(ח) חתן שנראה בו נגע, נותנין לו כל שבעת ימי המשתה. וכן אם נראה בבגדיו או בביתו, אין רואין אותו עד אחר המשתה. וכן ברגל, נותנין לו כל ימות הרגל, שנאמר "וצוה הכהן ופנו את הבית" וכו' (ויקרא י"ד:ל"ו), אם המתינה תורה לדבר הרשות, שלא ייטמאו כליו, קל וחומר לדבר מצוה:

משך חכמה שם

(ג) וראה הכהן את הנגע כו' וראהו הכהן – הכפילות מבואר. ועיין תו"כ. ויתכן ע"ד רז"ל שהכוונה שיראה את הנגע אם היא ראוי לטמאנה, הוא שיש בה סימן טומאה שער לבן, וראהו הכהן הוא שיראה הכהן על האיש אם ראוי לטמאותו, הוא אם חתן נותנין לו כל ז' ימי המשתה וכן ברגל נותנין לו כל ימות הרגל שלא לערבב שמחתו ודרכיה דרכי נועם, ולכן וראהו איך הוא באיכותו אם הוא ראוי לפי הזמן לטמאותו, וזה שאמר וביום הראות יש יום שאי אתה רואה הוא ענין מצד הזמן, לא שאם לפי תכונתו צריך התחברות עם אנשים וכיו"ב אינך רואה בו, רק כשהוא ענין מצד הזמן. בינה זה.

Rabbi Yoni Posnick once explained this Meshech Chochomah as a step in the teshuva process for a ba'al lashon hara. Someone who spoke lashon hara was too quick to speak without looking at the big picture. Now, the Kohen shows him how important it is to look at the big picture before declaring him tamei. The Metzora understands that speech is a powerful tool. It must be used in the right way. It can break a person.

מסכת פסחים ד:

כִּיּוֹן דְּבִדְיָקָת חֻמֵץ מְדַרְבְּנָן הוּא דְּמְדַאוּרִייתָא בְּבִיטוּל בְּעֵלְמָא סְגִי לִיהַּ הֵימְנוּהוּ רַבְּנָן בְּדַרְבְּנָן.

רש"י פסחים שם

בביטול בעלמא – דכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו והשבתה דלב היא השבתה.

תוספות פסחים שם

ואומר ר"י דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי מטעם דמאחר שביטלו הו"י הפקר ויצא מרשותו ומותר מדקאמרינן אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה והא דאמרינן בנדרים (דף מה.) הפקר בפני שלשה מדאורייתא אין צריך.

רמב"ן פסחים שם

אלא כך אני אומר שהביטול מועיל להוציאו מתורת חמץ ולהחשיבו כעפר שאינו ראוי לאכילה והיתר זה מדברי ר' ישמעאל הוא דאמר שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאלו הן ברשותו לומר דכיון שלא הקפידה תורה אלא שלא יהא חמץ שלו ברשותו ואיסורי הנאה אינן ממון ולא קרינן ביה לך בדיון הוא שלא יעבור עליו בכלום אלא שהתורה עשאתו כאלו הוא ברשותו לעבור עליו בב' לאוין מפני שדעתו עליו והוא רוצה בקיומו לפיכך זה שהסכימה דעתו לדעת תורה ויצא לבטלו שלא יהא בו דין ממון אלא שיהא מוצא מרשותו לגמרי שוב אינו עובר עליו דלא קרינא ביה לך כיון שהוא אסור ואינו רוצה בקיומו ולא מיבעיא לרבנן אלא אפילו לדברי ר"י הגלילי כיון שנתאש ממנו מפני איסורו יצא מרשותו ואין בו דין גזל כדאמרי' בזמן שאין בעל הבית מקפיד עליהם מותרים משום גזל ופטורין מן המעשר והו"ו כהפקר והכא עדיף נמי מהפקר דלא הדר איהו זכי ביה דהא שוייא כעפר ולא ניחא ליה בגויה.

תוספות פסחים ב.

מתני' אור לארבעה עשר בודקין את החמץ – פ"ה שלא לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא וקשה לר"י כיון דצריך ביטול כדאמר בגמ' (דף ו:) הבודק צריך שיבטל ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו שלא יבא לאכלו וכן משמע לקמן (דף י:) דבעי רבא ככר בשמי קורה וכו' או דלמא זימנין דנפל ואתי למיכליה והטעם שהחמירו כאן טפי מבשאר איסורי הנאה שלא הצריכו לבערם משום דחמץ מותר כל השנה ולא נאסר רק בפסח ולא בדילי מיניה כדאמר לקמן (דף יא.) ולא דמי לבשר בחלב וערלה וכלאי הכרם שאיסורם נהג איסור עולם ונזיר נמי איסוריה שרי לאחרני אי נמי שאני חמץ שהחמירה בו תורה לעבור בבל יראה ובל ימצא החמירו חכמים לבדוק ולבערו אפילו היכא דביטלו משום דילמא אתי למיכליה

הר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף א עמוד א

אלא כך הוא עיקרן של דברים שזה שאמרה תורה תשביתו יכול להתקיים בא' מב' דברים או שיבטל בלבו כל חמץ שיש ברשותו ויוציאו במחשבתו מרשותו וסגי בהכי מדאורייתא אפי' בחמץ הידוע לו או אם לא בטלו בלבו כלל צריך מן התורה שיבדוק אחריו בכל מקום שהוא רגיל להמצא שם ויבערנו מן העולם ובביעור זה הוא שנחלקו במה יבערנו ולפיכך כל שאינו מבטל חייב לבדוק כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובל ימצא [ולפיכך כתב רש"י ז"ל שבודקין את החמץ כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובל ימצא] והיינו למי שאינו מבטל אבל למי שמבטל סגי בהכי אלא מפני שבטול זה תלוי במחשבתן של בני אדם ואין דעותיהן שוות ואפשר שיקלו בכך ולא יוציאוהו מלבן לגמרי ראו חכמים להחמיר שלא יספיק בטול והצריכוהו בדיקה וביעור שהוא מספיק ג"כ מן התורה או מפני שחששו שאם ישהנו בתוך ביתו יבא לאכלו

משנה ברורה אורח חיים תל"א ס"ק ב

ומן התורה באחד מהן סגי דכשמבטלו בלבו ומפקירו שוב אינו שלו ואינו עובר עליו וכ"ש כשבודקו ומחפש אחריו ומבערו מן העולם אלא שחז"ל החמירו דלא סגי באחד מהן אלא בשניהם דוקא לפי שחששו אחר שהבטול תלוי במחשבתן של בני אדם ובדעותיהן אולי ירע בעיני האדם שיש לו חמץ בעד כמה אלפים להפקיר ואף שבפיו יאמר שיהיה בטל והפקר וחשיב כעפרא מ"מ לבו לא כן יחשוב ולא יבטלנו בלב שלם והרי הוא עובר בבל יראה שהרי לא הוציא מביתו ועוד שמא מתוך שרגילין בו כל השנה אם יהיה בביתו ורשותו גזרינן שישכח ויבוא לאכול ולכן תקנו חז"ל שאע"פ שמבטל לא סגי אלא צריך לבדוק לבערו מן העולם ומ"מ צריך לבטל ג"כ שמא לא יבדוק יפה וימצא חמץ בפסח ויעבור עליו:

מסכת פסחים י':

בעי רבא כפר בשמי קורה צריך סולם להורידה או אין צריך מי אמרינן כולי האי לא אטרחהו רבנן פון דלא נחית מנפשיה לא אתי למיכלה או דילמא זימנין דנפל ואתי למיכלה....
בגופיה אטרחהו רבנן בממוניה לא אטרחהו רבנן או דילמא לא שנא תיקו.

רש"י פסחים י':

לא אטרחהו – ויבטל בלבו.

שולחן ערוך אורח חיים תל"ח:ב'

(ב) כזית חמץ למעלה על הקורה, מחיבים אותו להביא סלם להורידו מפני שפעמים יפל מהקורה; אבל אם היה חמץ גבור, אין מחיבים אותו להעלותו אלא מבטלו בלבו ודין.

משנה ברורה שם

(יב) כזית חמץ – משמע אבל בפחות מכזית א"צ סולם להורידו וסגי בביטול [ח"י] ויש מפקפקין בזה:
(יג) מחייבין אותו – אפילו נודע לו קודם זמן איסורו דאז מהני ביטול שלא יעבור בב"י אפ"ה הצריכוהו רבנן להורידו ולבערו שמא יפול בתוך הפסח מן הקורה ויבא לאכלו וכ"ש אם נודע לו לאחר זמן איסורו ולא ביטל מקודם ואז שוב לא מהני ביטול דבודאי צריך להורידו ולבערו:
(יד) בבור – אפילו אין בו מים, ואם דרכו להשתמש שם כל השנה מחויב להעלותו ולבערו:
(טו) מבטלו בלבו וכו' – ודוקא שנפל שם מאליו דחשבינן לו כחמץ שנפל עליו מפולת אבל להטמין בידים ע"ד שישאר שם עד אחר הפסח אסור ואפילו ביטול לא יועיל אלא צריך להוציא ולבערו בי"ד:
(טז) ודין – ואם נודע לו אחר זמן איסורו דאז לא מהני ביטול צריך להוציאו ולבערו:

שולחן ערוך אורח חיים תמ"ב:ח

(ח) הוּי בו שְׁנֵי חֲצָאֵי זֵיתִים בְּב' מְקוּמוֹת וְחוּט שֶׁל בָּצֵק בֵּינֵיהֶם, רוֹאִים כָּל שְׂאֵלוֹ יִנְטֵל הַחוּט נְטֻלִין עִמוֹ, חֵיב לְבַעַר; וְאִם לֹא, אֵינוֹ צָרִיךְ לְבַעַר. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּעֶרְבָה, אָבֵל בְּבֵית אָף עַל פִּי שְׂאֵם יִנְטֵל הַחוּט אֵין נְטֻלִין עִמוֹ, חֵיב לְבַעַר מִפְּנֵי שְׁפָעֵמִים מְקַבֵּץ אוֹתָם. הִיָּה חֲצֵי זֵית בְּבֵית וְחֲצֵי זֵית בְּעֵלְיָהּ, חֲצֵי זֵית בְּבֵית וְחֲצֵי זֵית בְּאֶכְסָדְרָה, חֲצֵי זֵית בְּבֵית זֶה וְחֲצֵי זֵית בְּבֵית שְׁלֹפְנַיִם מִמֶּנּוּ, הוֹאִיל וְאִיל וְאִלוֹ הַחֲצָאֵי זֵיתִים דְּבוּקִים בְּפִתְלִים אוֹ בְּקוֹרוֹת אוֹ בְּקַרְקָעוֹת אֵינוֹ חֵיב לְבַעַר אֶלָּא מִבְּטָלוֹ בְּלָבוֹ וְדִיּוֹ.

משנה ברורה שם

(לז) דבוקים וכו' – ר"ל בגומות שיש בהן כדי להשוותן והוי כמו עשוי לחזק דמבואר לעיל בס"ז דבזה אינו חייב לבער א"כ יש כזית במקום אחד וי"א דאפילו אין דבוקים א"צ לבער כיון דהוי פחות מכזית כ"א ואחד במקומו ולא חיישינן בזה שיתקבצו במקום אחד. ומ"מ ביטול צריך לכו"ע ואם לא ביטל קודם זמן איסורו צריך לבער אח"כ:

(לח) מבטלו בלבו ודיו – דזהו בעיא בגמרא אם מצטרפין ולכן כיון שביטל אח"כ הו"ל ספיקא דרבנן וא"צ לבדוק:

מסכת פסחים ל"א:

מתניתין: חֲמֵץ שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלֵת הָרִי הוּא כְּמַבּוּעַר, רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שְׂאִין הַכֶּלֶב יְכוּל לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו.

גמרא: אֵמַר רַב חֲסֵדָא וְצָרִיךְ שְׂיִבְטֵל בְּלָבוֹ, תִּנְא, כְּמָה חֲפִישַׁת הַכֶּלֶב? שְׁלִשָּׁה טְפָחִים.

רש"י שם

גמ' צריך שיבטל בלבו – שמא יפקח הגל במועד ונמצא עובר עליו.

שולחן ערוך אורח חיים תל"ג:ח

(ח) כִּתְּלֵ שְׁנֵשֶׁתֶּימָשׁ בוֹ חֲמֵץ בְּחֵרִין, וְנִפְל וְנִעְשָׂה גֵל, אֶפְלוֹ אֵינוֹ גְבוּהָ ג' טְפָחִים כְּדִי חֲפִישַׁת הַכֶּלֶב, אֵין צָרִיךְ לְבַדֵּק תַּחְתּוֹ כִּיוֹן שֵׁישׁ בוֹ סִכָּנַת עֶקְרָב שְׁמֻצוּיִים בְּגֵלִים חֲיִישִׁינָן שְׂמָא אַחַר שֵׁישָׁלִים בְּדִיקְתוֹ שְׂאֵינוֹ עוֹסֵק בְּמִצְוָה יַחֲפֵשׂ אַחַר מַחֲטָה שֶׁנֶּאֱבַד לוֹ וַיָּבֵא לִידֵי סִכָּנָה. וְהֵנִי מְלִי בְּסִתָּם, אָבֵל בְּיָדוֹעַ שֵׁישׁ תַּחְתּוֹ חֲמֵץ, אִם אֵין עָלָיו גְבוּהָ שְׁלִשָּׁה טְפָחִים, צָרִיךְ לְהוֹצִיאָו מִשָּׁם בְּמֵרָא וְחֲצִינָא בְּעֵינֵי שְׂאֵין בוֹ סִכָּנָה; וְאִם יֵשׁ עָלָיו גְבוּהָ שְׁלִשָּׁה טְפָחִים, מִבְּטָלוֹ בְּלָבוֹ וְדִיּוֹ.

משנה ברורה שם

(לח) מבטלו בלבו – והבטול הוא מדרבנן שמא יפקח הגל במועד ויעבור על בל יראה אבל מדאורייתא אינו עובר כלל דדוקא להטמין בידים אסור מדאורייתא אבל הכא כיון שממילא נפל עליו הגל אינו עובר, וי"א דמדאורייתא מחויב לבטלו דאל"כ אע"פ שאין דעתו כלל לפקח הגל במועד מ"מ עובר משום לא ימצא כמו במטמין לכתחלה ולדידהו אם לא בטלו עד לאחר זמן איסורו חייב לפקח הגל לבערו כיון שאינו ברשותו לבטלו אכן אם נפל עליו גל גדול שא"א לפקח והוא אבוד ממנו ומכל אדם לכו"ע מותר דלא קרינן ביה שלחן:

מסכת פסחים ה:

תנו רבנן {שמות י"ב:י"ט} "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם", מה תלמוד לומר? והלא כבר נאמר {שמות י"ג:ז} "לא יראה לך שאור [ולא יראה לך חמץ] בכל גבולך."

לפי שנאמר לא יראה לך שאור שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוא, יכול יטמין ויקבל פקדונות מן הגוי תלמוד לומר לא ימצא.

אין לי אלא בגוי שלא כיבשתו ואין שריו עמך בחצר גוי שכיבשתו ושריו עמך בחצר מנין תלמוד לומר "לא ימצא בבתיכם."

אין לי אלא שבבתיכם, בבורות בשיחין ובמערות מנין תלמוד לומר בכל גבולך.

ועדיין אני אומר בבתיכם עובר משום בל יראה ובל ימצא ובל יטמין ובל יקבל פקדונות מן הגוי, בגבולין שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוא, מניין ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה. תלמוד לומר שאור שאור לגזרה שוה, נאמר שאור בבתיכם שאור לא ימצא בבתיכם ונאמר שאור בגבולין לא יראה לך שאור, מה שאור האמור בבתיכם עובר משום בל יראה ובל ימצא ובל יטמין ובל יקבל פקדונות מן הגוים אף שאור האמור בגבולין עובר משום בל יראה ובל ימצא ובל יטמין ובל יקבל פקדונות מן הגוים....

... אמר ר' יטמין ויקבל פקדונות מן הגוים תלמוד לומר לא ימצא הא אמרת רישא שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוא.

לא קשיא הא דקביל עליה אחריות הא דלא קביל עליה אחריות.

רש"י שם

ת"ל לא ימצא – אסר לך הטמנה שאף היא בכלל מציאה ואסר לך של אחרים דהכא לא כתיב לך.

מסכת פסחים ו.

אמר רב יהודה אמר רב המוציא חמץ בביתו ביום טוב נופה עליו את הכלי אמר רבא אם של הקדש הוא אינו צריך מאי טעמא מיבדל בדילי מיניה.

ואמר רב יהודה אמר רב חמצו של גוי עושה לו מחיצה עשרה טפחים משום היכר ואם של הקדש הוא אינו צריך מאי טעמא מיבדל בדילי אינשי מיניה.

רמב"ם חמץ ומצה פרק ד

(א) כתוב בתורה "לא יראה לך חמץ" (שמות י"ג:ז). יכול אם טמן אותו, או הפקיד אותו ביד גויים, לא יהיה עובר עליו, תלמוד לומר "שאור לא ימצא בבתיכם" (שמות י"ב:י"ט), אפילו הטמינו או הפקידו. יכול לא יהיה עובר אלא אם כן היה החמץ בביתו, אבל אם היה רחוק מביתו, בשדה או בעיר אחרת, לא יהיה עובר, תלמוד לומר "בכל גבולך" (שמות י"ג:ז), בכל רשותו. יכול יהיה חייב לבער מרשותו חמץ של גוי או של הקדש, תלמוד לומר "לא יראה לך", שלך אין אתה רואה, אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוא:

כסף משנה שם

כתוב בתורה "לא יראה לך חמץ", יכול אם טמן אותו או הפקיד אותו ביד עכו"ם לא יהא עובר עליו – כלומר דמדכתיב לא יראה משמע שריותא דטמן, ומדכתיב "לך" משמע דוקא כשהוא בידך אבל אם הפקיד אותו ביד עכו"ם שרי ת"ל "שאור לא ימצא בבתיכם", דמדכתיב "לא ימצא" אסור אפילו טמון דהא אם יחפשו אחריו וכמטמונים יבקשוהו אז ימצאוהו ומדכתיב בבתיכם משתמע איסורא להפקידו ביד עכו"ם שהרי המקום שמניח בו חמצו ביד עכו"ם הרי הוא ביתו:

רמב"ם חמץ ומצה ד'ב'

(ב) הא למדת שחמץ של ישראל אם הניחו ברשותו, אפילו טמון, אפילו בעיר אחרת, ואפילו מופקד ביד גויים, הרי זה עובר משום "לא יראה" ו"לא ימצא". וחמץ של הקדש או של גוי שהיה אצל ישראל, אפילו היה עמו בבית, הרי זה מותר, מפני שאינו שלו. ואפילו היה של גר תושב שיד ישראל שולטת עליו, אין כופין אותו להוציא החמץ מרשותנו בפסח. אבל צריך לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים בפני חמצו של גוי, שמא יבוא להסתפק ממנו. אבל של הקדש אינו צריך, מפני שהכל פורשין מן ההקדש, כדי שלא יבוא לידי מעילה:

כסף משנה שם

אבל צריך לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים – ולא סגי ליה בכפיית כלי כדלעיל משום דמסתמא הוא הרבה שאין דרך להפקיד מועט ולא יתכסה בכלי. א"נ התם שהוא לפי שעה סגי ליה בכפיית כלי אבל זה שצריך לעמוד כל המועד לא סגי ליה שהכלי ניטל לצורך ואתי למיכל מיניה:

שולחן ערוך אורח חיים ת"מ

(א) עכו"ם שהפקיד חמצו אצל ישראל, אם הוא חייב באחריותו מגנבה ואבדה, בין שהוא בביתו בין שהוא בכל מקום ברשותו, חייב לבערו.
{הגה: ואפלו חזר והפקידו ביד עכו"ם אחר (הגהות אלפסי פ"ק דפסחים).}
 ויש אומרים שאפלו אינו עליו אלא שומר חנם שחייב בפשיעה, חייב לבערו. ואפלו אם אינו חייב באחריותו בדין, אלא שיודע שהעכו"ם אדם ויכפוהו לשלם אם יאבד, חייב לבערו; ויש חולקים.

משנה ברורה שם

(א) אם הוא וכו' – דכתיב "שאור לא ימצא בבתיכם", משמע אפילו השאור אינו שלו לגמרי ג"כ אסור מן התורה מיהו עכ"פ מיירי בשקיבל עליו אחריות ואחשביה קרא כשלו עי"ז דבפקדון בעלמא שלא באחריות ליכא איסורא להשהות מדכתיב קרא אחרינא לא יראה לך ודרשינן שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים

שולחן ערוך אורח חיים ת"מ

(ב) ואם אינו חייב באחריותו, אינו חייב לבערו אפלו אם כבוש תחת ידו, כגון שהוא גר תושב ושרי עמו בחצר. וצריך לעשות לפניו מחצה גבוהה י' טפחים. כדי שלא ישכח ויאכלנו.
{הגה: ועכו"ם שהניח חמץ בבית ישראל בלא רשותו, כופה עליו כלי (ריב"ש סי' ת"א); ודוקא ביום טוב, אבל אם הוא קדם יום טוב צריך לעשות מחצה (עי' לקמן סימן תמ"ו סעיף א').}

משנה ברורה שם

(יב) מחיצה – ומחיצה של סדין לא סגי לפי שהולכין ובאין תחתיו:
 (יג) כדי שלא ישכח וכו' – ואע"ג דבשאר איסורי אכילה והנאה לא בעינן מחיצה הכא שאני משום דלא בדילי מיניה כולי שתא חיישינן שלא יבא לאכלו להכי בעינן מחיצה להיכרא ובכפיית כלי ע"ג החמץ לא סגי דדילמא ינטל הכלי לצורך תשמישו ויתגלה החמץ ולא התירו כפיית כלי [בסימן תמ"ו ס"א] אלא במוצא חמץ בביתו ביו"ט שא"א לעשות מחיצה וגם שאינו אלא לזמן מועט דבלילה יבערנו:

ביאור הלכה שם

כדי שלא ישכח ויאכלנו – מסתימת הפוסקים משמע דל"ד פת שאפשר לאכלו תיכף בנטילתו כמו שהוא אלא אפילו מיני חמץ שא"א לאוכלם כ"א אחרי אפיה ובישול ג"כ חיישינן שמא ישכח ויקחו ויבשלו וצריך מחיצה ול"א דאדהכי והכי יזכור שהוא חמץ וכ"מ קצת מלשון הרמב"ם שכתב שמא ישכח ויסתפק ממנו עיי"ש, ועיין בספר אשל אברהם להגאון מבוטשאטש שכתב להקל בכגון זה אם הקמחים אינם ודאי חמץ רק חשש חמץ עיי"ש שמגבב איזה קולות בזה. ודע עוד דאפילו במקום שנוהגין איסור בפת עכו"ם ג"כ צריך מחיצה ול"א דבלא"ה בדילי מיניה דלא אמרו כן בש"ס אלא בחמץ של הקדש ומשום דהקדש חמירא דאית ביה מעילה וכולי עלמא זהירי ביה ולא כן בפת גוי שאינו אלא חומרא בעלמא כ"כ ר' מנוח וכן הסכים במאמר מרדכי שלא כרא"מ שרצה להקל בזה עיי"ש:

שולחן ערוך אורח חיים ת"מ

(ג) עכו"ם שנגננס לבית ישראל וחמצו בידו, אינו זקוק להוציא אף על פי שהישראל רואה חמץ של עכו"ם אין בכך כלום. אבל אסור להעלותו עמו על השלחן ואפילו בהפסק מפה.

משנה ברורה שם

(טז) אין בכך כלום – דשלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים. ולשמא יבא לאוכלו ליכא למיחש (כמו שחששו במופקד בידו והצריכוהו משום זה לעשות מחיצה) דהא החמץ הוא תחת יד העכו"ם והוא משמרו:

(יז) להעלותו עמו – ר"ל שלא יאכלו יחדו על השלחן שמא יתערב חמץ במאכלו של ישראל:
 (יח) ואפילו בהפסק מפה – ואע"פ דאם א' אוכל בשר וא' אוכל חלב על שלחן א' שרי אם מפה מפסקת חמץ שאני שהוא במשהו ורחוק הדבר שלא יתערב פרור אחד של העכו"ם בשל ישראל ואסור והסכימו האחרונים דאפילו אם אין לו היכרות עם עכו"ם זה דאין לחוש שמא ישכח ויאכל מחמצו ג"כ אסור ומטעם הנ"ל שמא מתערב פרור חמץ מעצמו במאכלו של ישראל. וכ"ז שאוכלים בשעה אחת אבל בשעה שאינו אוכל מותר לו להניח לעכו"ם לאכול על שלחנו רק שיזהר הישראל לנקות השלחן ולהדיחו יפה אחר אכילת העכו"ם שלא ישארו שם פרורין מחמצו וכן צריך ליזהר כשילך העכו"ם מביתו שיטול כל חמצו ולא ישתיר ממנו מאומה:

שולחן ערוך אורח חיים תמ"ו

(א) המוצא חמץ בביתו, אם הוא בחל המועד יוציאנו ויבערנו מיד. ואם הוא יום טוב, יכפה עליו כלי עד הלילה ואז יבערנו. {לפי שלא יוכל לטלטלו ביום טוב (ריב"ש) גם לשרפו במקומו אסור (כ"ן).}
 (ג) גגו של עכו"ם שהיה סמוך לגגו של ישראל ונתגלגל החמץ מגגו של עכו"ם לגגו של ישראל, הרי זה דוחפו בקנה. ואם היה בשבת או ביום טוב, כופה עליו כלי, {דאסור לטלטלו ביום טוב ושבת}.

משנה ברורה שם

(י) בקנה – וליגע בו בידיים אסור דלמא אתי למיכל מיניה ואע"ג דחמץ שלו מטלטלו ושורפו בחוה"מ וכדלעיל בס"א התם שאני דכיון שהוא מחזר עליו לשורפו לא חיישינן שמא ישכח ויאכלנו:

מקראי קודש פסח א סימן עד אות ב

אם דין המוצא חתיכת חמץ משתנה במקום שכותבים בשטר המכירה כל החתיכות

עוד העיר שלפי המנהג בטבריא שכותבין בנוסח שטר המכירה שכל פירורי ופתיתי חמץ שאין עליהם מקח נכללים ג"כ בעצם המכירה, והרי הם שייכים ג"כ להגוי הקונה, אם ישתנה הדין לענין אם מצא חתיכת חמץ בביתו במועד שא"צ להוציאו ולשורפו, וכש"כ שא"צ לבער מכיון שהם מכורים כבר להערל ככל שאר חמץ ודי להצניע עם שאר חמץ, ואדרבה י"ל דאין נכון לשורפו, כיון דהם קנין הערל, ונמצא דבשעה שמוציא לשריפה ה"ה גזל בידו וקנאו להתחייב באונסין. ואף לשיטת התום' בפסחים כט ע"ב דמשהה חמץ ע"מ לבערו אינו עובר מ"מ מהיות טוב היה נראה דאין נכון לעשות כן, וצ"ע בזה

שו"ת שבט הלוי חלק ט סימן קטז

עוד לשואל הנ"ל:

ב"ה, יום ד' טהרה, תזריע תשנ"ה לפ"ק.

אחדשה"ט וש"ת באהבה.

אשר הציע לפנינו בענין המוצא חמץ בביתו בחוה"מ פסח, לאחר שמכר כל חמצו לגוי, והי' בודאי גם זה בכלל לפי הנהוג לפרש הכל בלי יוצא מן הכלל, אם אפשר לשרפו כדין מוצא חמץ בפסח כמבואר סי' תמ"ו, והיינו לשרפו במקומו, או להגביהו ולהכניס לרשות גוי מקום שמונח שאר חמצו שמכר כי צריך לצאת הדין המבואר בש"ס ובשו"ע סי' ת"מ ס"ב, וכו' נ"ב בזה הרבה ואסף כעמיר גורנה כל דעות האחרונים הנוגע לזה, וראיתי דבריו ונעמו ויש לשבחו ע"ז מכ"מ להלכה דעתי פשוט כלהלן.

לענ"ד ישנם כל ג' עצות וכולם הדבר נוטה שהם כהלכה

א - אם חמץ זה באמת מכור, א"כ דינו כחמץ של גוי הנמצא ברשות ישראל בלי קבלת אחריות שביו"ט כופה עליו כלי כמבואר סי' תמ"ו ובחוה"מ עושה מחיצה יו"ד, וכיון שכאן ריעותא מחמת הגבהת חמץ או שריפתו, ולא יכול להגביה או לשרוף ע"פ דין אם חוששים למש"כ כב' בענין זה באורך, א"כ דינו כחמץ הנמצא כנ"ל שעושה מחיצה יו"ד.

ב. מכ"מ אם זה אי אפשר במציאות, יראה דיגביהו ויכניסנו לרשות גוי המכור בלא"ה, ומה שחושש כב' מתשובת הריב"ש סי' ת"א הידועים במגביה חמץ בר"ה של הפקר דזוכה לעבור בב"י ובב"י, כבר רמזתי בשבט הלוי ח"ו סי' נ"ג דגם בשל הפקר אם אומר בפה מלא שאינו רוצה לקנות רק לטלטל איסורא לא ניחא לי' דליקני גם סתמא כאשר העיר הריב"ש עצמו, עיין ב"מ ק"ב, ועיין שו"ע או"ח סי' תמ"ח בגוי שהביא חמץ לרשותו ובפוסקים וגר"א שם, ומכ"ש בחמץ שיש לו בעלים ואינו רוצה להפקיע הבעלות שלהם, עיין לשון הריב"ש שם, וגזרה דשמא יאכל שכ' הריב"ש שם לא שייך כאן, משום סברת הוא עצמו מחזר עליו לשרפו מיכל אכיל מיני', וה"נ מחזיר להוציאו מרשותו כדי שלא יכשל בו.

ג. וגם אם רוצה לשרפו במקומו אני מסופק עכ"פ אם שייך כאן נזק גוי, או גזלת גוי דלפי הנהוג אם דאנו מחשבים קנין זה דחמץ קנין גמור ואסור לבטלו בכללו וכיו"ב מכ"מ פשוט דלפי המציאות אין דעת הגוי להנות ממש מן החמץ אלא דעתו לקנותו כהלכה, ולהיות מוכן לחזור ולמכרו כהלכה לישראל, וגם אם נתן הגוי כסף ע"ז שיקבלו בחזרה אם לא יקנה מכ"מ שריפת חתיכת חמץ וכיו"ב שמצא הישראל בפסח לא יגרע מאומה ויקבל אותו סכום כסף בין ישנו חמץ זה הנמצא או אינו, ובפרט כיון דהגוי לא ידע כלל מזה, ואין זה ענין כלל לענין גוי אינו מוחל אפי' פחות משהו פרוטה שהעיר כ"ת דהתם עכ"פ גם פחות משהו פרוטה גורם לו נזק, וישראל מוחל וגוי אינו מוחל, משא"כ הכא דאינו ניזק בזה כלל ע"פ רוב וכיון שלא גורם לו נזק, א"כ גם בשל גוי שייך כעין מחילה, ופשוט דזה אהני רק לענין דיעבד כה"ג שצריך לשרוף וגם שרף, לא לקחת ממנו לכתחלה אפי' דבר קטן שמכר לו וזה פשוט.

מכ"מ אם אין רוצים לסמוך ע"ז שכתבתי בענין דרך צדוד הלכה, ראוי לסמוך על דרך השני' להגביהו ולהכניסו לרשות גוי הנמכר בלא"ה.

היות לקצר אני צריך הרני דוש"ת באהבה, מצפה לרחמי ה'.

שולחן ערוך אורח חיים תמ"ג:ב'

(ב) יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּיָדוֹ חֶמְצוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אַחַר בְּפִקְדוֹן, יַעֲכֹבְנוּ עַד שְׁעָה חֲמִישִׁית, וְאִם לֹא בָּאוּ בְּעֵלְיוֹ יִמְכְּרֵנוּ לַעֲפֹ"ם; וְאִם לֹא מָכְרוּ חֵיב לִבְעֵרוֹ בְּזִמְן אֲסוּרוֹ, אֶפְלוּ אִם אֵינוֹ חֵיב בְּאַחֲרֵיוֹתוֹ.

משנה ברורה שם

(יד) אפילו אם אינו חייב באחריותו – ואפילו אם לא קיבל עליו שמירה כלל [אחרונים] ואע"ג דהוא אינו עובר עליו מ"מ צריך לבערו כדי שלא יעבור עליו המפקיד דכל ישראל ערבים זה בזה [ב"ח ומ"א] ודעת הגר"א דיש עליו חיוב מן התורה לבער אף שהחמץ אינו שלו כיון שהחמץ בביתו והוא של ישראל וכן דעת הצ"ח ובית מאיר ע"ש:

The last Halacha teaches us that it is our obligation to ensure that our fellow Jew does not own chametz on Pesach. Similarly, the entire concept of searching for chametz requires one to take problems head on as opposed to avoiding them. The Rabanan understood that one can declare chametz ownerless on a Deoraisa level. However, they also understood that human nature is to avoid problems and not confront them. Relying on bittul is simply not sufficient.

It is true that a Kohen can give a Metzora one week to enjoy his wedding or holiday. Yet, when the wedding is over the problem will be confronted. In life, we must take the time to get rid of our chametz and not ignore it.